

GALLECS

3) *Es Gall*, nom marítim del terme de Valldemossa (Mallorca).

4) *Es Gall de Foc*, partida del terme de Puigpunyent (Mallorca).

Sembla que contenen la idea de punta o lloc elevat, al·ludint a l'engallament típic de l'animal. Els següents contenen la forma mossàrab del mot.

5) *Barranc i mas del Gallo*, terme de Castelló de la Plana (xxix, 23.18).

6) *El Gallo*, partida del terme del Fondó dels Frares (Valls del Vinalopó) (xxxvi, 81.10).

7) *Carrer del Gallo*, carrer d'Alfàs (Marina Val.) (xxxv, 8.21).

8) *Foieta el Gallo*, partida del terme de Castell de Guadalest (Marina Val.) (xxxv, 22.23).

9) *La casa (de)l Gallo*, terme d'Orpesa (Pna. Cast.) (xxviii, 177.10).

10) *Serra del Gallo*, a la Llosa de Ranes (Costera de Xàtiva) (xxxv, 39.3).

11) *Caseta de Gallo*, partida del terme d'Atzeneta d'Albaida (Vall d'Albaida) (xxxv, 132.11).

Són notables també per diversos conceptes, els següents:

Còrrec d'En Gall, partida del terme de Trullars (Rosselló) (xxvii, 83.14).

El Salt del Gall, partida del terme de Molig (Conflent) (xxvi, 176.4).

Serrat del Gall, partida del terme de Sant Julià de Cerdanyola (Berguedà) (xxxviii, 110.9).

Els següents, referents a corrents d'aigua, o aigua embassada, poden referir-se a *gall* en el sentit de 'borboll d'aigua' (d'etim. un poc diferent: *DECat* iv, 301 a7-25).

Toll del Gall, partida del terme de Pinós (Solsonès) (xlvi, 101.35).

La Foia (e)l Gall, partida del terme de Cervera del Maestrat (Baix Maestrat) (xxviii, 120.1).

Els Galls, paratge en el curs del riu Noguera, en el terme de Tàrn (Pallars Jussà) (xviii, 97.26).

El còrrec de la Galla, partida del terme de Cadaqués (Alt Empordà) (xlv, 125).

Superflu dir res dels infinits *Can Gall*, *Mas del Gall*, aplicació trivial de malnoms de persona (*Carrer d'en Gall*, antic a la ciutat de Val.). J. F. C.

Gallarza, V. *Gallors*

GALLECS

Poble agr. al municipi de Mollet del Vallès.

DOC. ANT. 956: *Gallecus* (Mas, *NHBna.* iv, 42); 956: «in comitatu Barchin., in Vallense, in termino de *Galleciis*» (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, 65); 957: «in Vallense, in termino de *Gallecus*» (*Cart. St. Cugat* i, 45); 963: *Galecus* (ibid. iv, 53); 974: *Galegos*; 978: *Gallecos*; 1003: *Gallegos* (Balari, *Orig.*, 50); 1064: *Gallegs* (*BABL* xiii, 503); 1359: *Sta. Maria de Galechs* (*CoDoACA* xii, 6).

HOMÒNIM. En un document de l'any 1069 de l'Arxiu de Solsona hi ha documentat *Galexs* com a partida del terme de Torà de Riubragós (Segarra).

ETIM. Probablement d'una colònia de *gallecs*, nadius de Galícia. Sobre l'expansió dels gallecs per la Península cf. Menéndez Pidal, *Orígenes*, pp. 463-65. J. F. C.

GALLEUDA, que estudiem junt amb **CURROLDA**, **CANALDA** i **TULLEUDA** (i, junt amb aquest, **VENTOLRA** i **TOLZE**)

Sobre **GALLEUDA**, quasi bastaria reproduir les notes de E. T. C. i *DECat* iv, 309a40-30. Amb algunes addicions. Llogaret, avui reduït a una masada, a l'alta vall de Rialb. Baix Urgellet, terme de Gavarra (Madoz: «antiguament quadra con jurisdicció propia»).

PRON.: *galéuda* a Gavarra, 1957 (xviii, 71.24).

MENCIONS ANT. 1278: «--- *Salenti* [Sallent, te. Cabó] --- *Galeuda* --- *Cintinyà* --- *Nargó* ---» (*Cart. Andorra* i, 312.2); 1518: «lo loch de *Galeuda*, lo qual és desabitat» figura entre els de Montanissell; «los alberchs de *Vinyes* e de *Galeuda*»; i com a NP: *Galeuda*: «B. Vidal, alias *Geleuda*»; «Bertomeu *Galeuda*, de Senyús» (*Spill de Castellbò*, fº 35r, 37r, 29v, 30r, 31v).¹

Des de Gavarra a Isona (l'única població d'aquesta zona que se cita des de l'època romana), hi ha dos camins, que tots dos passen per *La Rua* (un altre nom que vol dir 'camí'): un, que travessa una serra de 1150 alt.; l'altre, l'anomenat *camí de Galleuda* (xviii, 71) travessa una collada de 1240 alt.

Galleuda ha de venir d'una base que, si fa no fa, seria *GALLÚR-BĒDA 'camí dels alts, dels cims'; GALLUR s'explica pel basc, on *gailur* vol dir 'de dalt, superior' (*DECat* iv, 208). Combinat amb -BEDA/-BIDE, variants (ibèrica i basca), del mot que hi significava 'camí', i que entra en la formació de OLOR-BIDE > *Olopte*, i dels noms de les serralades ibèriques IDU-BEDA, OROSPEDA, detallats a la nota 8 de l'art. del *DECat*; com també *Carcolze* (art. supra) ve de KARRI-KÓ-BIDE. L'evolució fon. fou des de GALLÚBEDA, amb la -B- vocalitzada en fi de síl·laba, com en CUBITU > *coude* > *colze*: d'on *Gallouda*, i *Galleuda*, tal com en VOCEM > *vou* > *veu*, CRUCEM > *creu*.

L'absència, ja antiga, de la -r del basc *gailur* en el compost (GALLU-BEDA), s'explica, segons els fets morfològics dels compostos bascos; dels quals ja informem Mitxelena (*Apell.*, 2a. ed., 27) i Uhlenbeck (*Vgl. Lautlehre d. bk. Dial.*, 63-64). Sembla ser un fet bastant sistemàtic, en basc arcaic, que s'hi perdi la -r del primer membre d'un compost, davant moltes inicials fricatives o sonores, i en particular la *b*: *amai* 'dotze' < *amar* 'deu' + *bi* 'dos'; *amabost* '15' (format amb *bost* '5'); MEIA(R)-BIDE > BAIÁMIDE > *Bajande* (supra, i E. T. C. i, 108) format amb *meiar* 'estret'. També amb altres consonants tals: *sudumintz* < *sudur* + *mintz*, *ludi* < *iur-di*, *akelarre* de *aker* 'boc' + *larre* 'prat'.